

PRESBITER

ÚGY SZERETTE ISTEN
A VILAGOT, HOGY
EGYSZÜLÖTT FIÁT ADTA
ÉRTE...

(Ján. 3. 16)

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

IV. évfolyam 6. szám

BUDAPEST

1995. november–december

TENNIVALÓK KARÁCSONY FÉNYÉBEN PRESBITEREK ISKOLÁINKÉRT

Az adventi estéknek különleges hangulata van a Pápai Református Gimnáziumban. Többszázan – tanárok-diákok – kuporodunk le a tornaterem szőnyegére, néhány szál égő gyertya köré. Apró jeleneteket mutatnak be a fiatalok, történeteket, verseket mondanak el és énekelnek, énekelnek, énekelnek. Együtt vagy kisebb-nagyobb csoportokban. Kíséret nélkül vagy gitár, hegedű, illetve fuvolaszó mellett. Néha több szólamban vagy kánonban. Zsoltárokat, régi és új dicséreteket, vallásos ifjúsági énekeket, népdalokat. Nem szervezi-rendezi senki. Valaki elkezd és a többiek csatlakoznak hozzá. Hol vidáman, hol befelé fordulva, de érezve Isten és egymás közelségét, az együvé tartozást. Azt, hogy az életben az a szörnyű és az a csodálatos, hogy minden perc csak egyszer és csak egyféleképpen élhető meg.

Ezért nem mindegy, hogy Isten egyik legnagyobb ajándékát, a gyermekünket hol, mire és hogyan neveljük. Magára hagyjuk-e őt drága játékaival, a televízió

kétes értékű, vibráló képeivel, az utcán hozzácsapódó ismeretlen gyermekekkel. Vagy: kézenfogva elvisszük sétálni, bevonjuk őt a ház körüli munkákba, és esténként leülünk az ágya mellé „mesélni”, beszélgetni, énekelni, imádkozni. Az sem mindegy, hogy milyen iskolába járattjuk. Oda-e, ahol csak gyermekmegőrzőhely van, jobb esetben próbálják edzeni a testét, nyitogatni, fejleszteni az értelmét, vagy oda, ahol minden emberileg elkövethetőt megtesznek harmonikus testi-lelki-szellemi fejlődéséért.

Ma még nagyon kevés helyen van református óvoda, pedig egyáltalán nem mindegy, hogy milyen lelkület veszi körül a kisgyermeket. (Hála Istennek, sok önkormányzati óvodában tartanak lelkészeink „hittan-foglalkozást”. Az erre járó gyermekek, ha szívesen tették azt, bizonyára iskolás korukban is jelentkezni fognak hittanra). Az államosítás előtti több mint ezer református általános iskola helyett eddig csak huszonegynéhányat indítottunk újra.

Nem lenne többre igény?

Sőt, hiszen tizenhét középiskolánk mindegyikében sokkal több a jelentkező, mint ahány férőhely van. Most, amikor a sajnálatosan csökkenő gyermeklétszám és anyagi nehézségek miatt egymás után csukják be – elsősorban kistélepeken – az általános iskolákat, áldozatokat is vállalni kész gyülekezetek – alkalmas pedagógusok bevonásával – jónéhány faluban-városban átvehetnék az önkormányzattól az iskolát vagy próbálkozhatnának új iskola szervezésével.

Sok helyen a presbiterek példát mutatnak iskoláink támogatásában. Mindenekelőtt egyéni és közös imáikkal, személyes példájukkal (nem csupán arra figyelnek, hogy rokonságukban, ismeretségi körükben minden gyermeket megkereszteljenek, beírassanak hittanra, járassanak konfirmáció előkészítőre, hanem szerveznek a fiataloknak a fogadalmatétel után is különböző foglalkozásokat, konferenciákat, tá-

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás a 1. oldalról)

borokat és segítik őket abban, hogy megtalálják az utat valamelyik református középiskolánkba). A gyülekezetek és a „refis” diákok kapcsolata továbbra se szakadjon meg. A fiatalok gyülekezetlátogatásai és a gyülekezetek iskolalátogatásai, az iskolai énekar-zenekar-színjátszókör vendégszereplései, a gyülekezetek pénzübeni és természetbeni adományai számos alkalmat kínálnak a kapcsolatok ápolására, elmélyítésére.

A református iskola nagy lehetőség. Mindenekelőtt arra, hogy ebben az értéksemlegesnek hazudott, összekuszálódott világban örök isteni-emberi és erkölcsi értékeket tárjunk a fiatalok elé, őket a tudással együtt a hit ajándékának elfogadására nevelve, általuk újuljon, erősödjék meg egyházunk.

Minden református iskola tartozik legalább egy református gyülekezethez, és minden gyülekezet tartozik legalább egy református iskolához.

Karácsonykor gondoljunk arra, hogy Jézus Krisztusban mindnyájan testvérek vagyunk. Nők-férfiak-öreg-gyermek. Felelősek vagyunk nem csupán önmagunkért, családjunkért, hanem nagyobb közösségeinkért: gyülekezetünkért, iskolánkért, szeretetintézményünkért is. Jakabi igényességgel: „aki azért tudna jót cselekedni s nem cselekszik, bűne az annak”.

Köszönöm Uram, hogy minden nap új lehetőséget adsz jót cselekedni.

Dr. Kálmán Attila

KARÁCSONYI IMA ERDÉLYBŐL

Édes jó Atyánk! Bocsásd meg nekünk, hogy karácsonyvárásunkban is olyan sokszor a magunk belátása szerint keressük a szeretetet és a békességet. Fénnel, ünnepélyességgel próbáljuk fedezni lelki sivárságunkat, s jókívánságaink csak üres szavak.

Légy kegyelmes hozzánk méltatlanokhoz és bűnösökhöz, mint hajdan az első igazi karácsonykor, és taníts helyesen keresni. Nem külsőségekben, hanem kitartóan és hódolattal. Nem túlharsogva egymást, hanem elcsendesedve, hogy meghalljuk az Ige útmutatását és biztatását és reánk szálljon és bennünk maradjon a Jézus hozta szeretet és béke. Ámen.

Gyülekezeti kisszótár

ÜDVÖSSÉG, ÜDVÖZÜLÉS

Üdvösség alatt Isten jelenlétének, Istennel való közösségünknek átélését és megtapasztalását értjük. Az üdvözülés kívánságmentes boldogság, az emberi lét végső beteljesülése.

A lelki mélységet is magában foglaló emberi élet megvalósíthatja a belső békét, az időleges boldogságot, de nem ez az üdvözülés célja. Az ember akkor üdvözül, ha földi életében hitközösségben él Istennel, a végtelennel. Az ember is részese a végtelennek, így Istennel való közössége nem idegen számára. Először elfogadja a bűnbocsánatot, s Jézus felkínált kegyelmében részesül, majd igyekszik minél közelebbi kapcsolatba kerülni Vele. Ez a Lélek által, imádság és gyülekezeti együttlét révén lehetséges.

A teljes boldogságot és a kitűzött cél, az üdvözülés elérését Isten kegyelméből kapjuk, s végül az ember Isten dicsőségében részesül.

Az Újszövetség tanúsága szerint Jézus Krisztus az Ószövetség ígértét teljesíti be, az üdvösség útjának hirdetője és az üdvösség adományozója, Isten birodalmának földi képviselője.

Jézus az üdvözüléshez vezető utat a Hegyi Beszédben (Mt 5,3-12) – Boldogmondások-ként is ismert –, tudunkra adja. Ez saját fordításban és átdolgozásban így hangzik:

- Boldogok, akiknek van lelki igényük, mert ők a mennyország.**
- Boldogok a szenvedők, mert ők vigasztalást lelnek.**
- Boldogok a békességre törekvők, mert tekintélyük lesz a földön.**
- Boldogok az igazságra vágyók, mert őket részesítik benne.**
- Boldogok az irgalmasok, mert ők is irgalmat nyernek.**
- Boldogok az igaz szívűek, mert ők tapasztalják Isten létét.**
- Boldogok a békességteremtők, mert őket Isten gyermekének szólítja.**
- Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert ők a mennyország.**

Isten kegyelmében már itt a földön nap mint nap részesülhetünk, vagyis az üdvösség előlegét elnyerjük, de Isten kivételesen nagy ajándéka mégis halála után vár az emberre. Ha hittel hiszi és vallja, hogy Krisztus áldozata érte (is) történt, és megváltotta (Heidelbergi Káté 21. kérdés-felelet), akkor bizonyára nem alaptalan hitben való reménye, hogy Isten meglepetésekben gazdag, végső kegyelmi állapotba helyezi.

Földi kegyelmi ajándék pl.: a lelki nyugalom, a belső béke, az áldás, a vigasztalás átélése, ill. megélése, és az imádkozás révén megvalósuló közösség Istennel.

Mindezek birtokában egyre nő a remény a kitűzött cél elérésére, a végérvényes üdvözülésre, amely az örök életet jelenti, s az írás szerint a kegyelem ajándéka.

Végül is az ember hite által, Isten kegyelméből üdvözül.

Winter Silvia

Ünnepváró

Mohács helyett feltámadást!

Az évszakok váltása során elérkeztünk a fenyőillatú, oly sok varázslatos szépet ígérő, gyerekkorunkat felidéző, karácsonyt váró adventi időszakhoz. Drága Advent, köszöntünk! S köszönjük Gondviselőnknek, hogy ismét megadatott gyermeki életünk tiszta ártatlanságban megélt csodájának újbóli ~~átélése~~ **átélése**. Tudjuk-e felelősen átézni e nagyszerű esemény jelentőségét, s ennek megfelelően értékelni a kegyelmi ajándékot, melyet – valljuk be – érdemtelenül kaptunk Istenünk szeretetéből? Sokat vétkeztünk az elmúlt évben is és minden fogadkozásunk ellenére sok esetben erőtlene **voltunk** a jóra, esendők, és hajlamosak a rosszra, a bűnre. Sokszor megfedkedtünk a törvényekről, és sokat botladoztunk a keskeny úton, megelégedve a szeretet gyakorlásáról.

A világi hatások, mindennapi gondjaink sokszor feledtették keresztény életvitelünket, a szeretet átélését és átadását.

Presbiter Testvéreim! Nagyon komoly

önvizsgálatra van szükségünk,

hogy tiszta lelkiismerettel ünnepelhesük Krisztus Urunknak áldott születését. Vajon hányan leszünk hófehér templomainkban az örömhír közlésekor, a „békeség a földön a jóakarátú embereknek” anyagi híradásánál? 8–10%? – És szomorúan kérdezzük, hol vannak a többiek, a többség, akikhez nem ért el a harangzó? Akiknek közönyét még a szeretet testté válása sem tudja áttörni. És ez már a mi felelőségünk is, Presbiter Társaim! Mit teszünk annak érdekében, hogy az ürességet csökkentjük, a közönyt, a sivárságot jó szóval – szelidséggel mérsékeljük? A szeretetet, a soha el nem fogyó örömforrást kisugározzuk-e önmagunkból, hogy jobb és szebb legyen szűkebb, majd tágabb környezetünk? Családunk, egyházunk, társadalmunk, magyar nemzetünk?

Meg tudjuk-e valósítani, magunkévá tudjuk-e tenni a Hegyi Beszéd nagy parancsát: „Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, akik gyűlölnék titeket, Áldjátok azokat, akik átkoznak és imádkoztatnak azokért, akik titeket bántalmaznak!” (Lukács 6,27-28.)

Milyen nagyszerű, de mégis milyen nehezen megvalósítható feladat, parancs. Egyházunk Feje hagyta ránk, hogy szebb legyen a világ és jobbak legyünk mi: a teremtés koronái! Mit valósítottunk meg belőle? Szeretjük magunkat „szent” egoizmussal, a gyűlöletre hatványozottan visszavágunk, a rosszra rosszabbak leszünk, és a jó tette sajnós hálátlansággal válaszolunk. Pedig a fentiek megvalósítá-

sához nem kell világi tőke, pénzügyi – beruházási művelet. Szekularizált életünkben minden a pénzügyi, banki világ kegyeitől, támogatásától függ, melynek terhét érezzük életünk, gazdaságunk minden területén és nem mindig tudjuk elfogadni. Jézus ennek megvalósítását a Hegyi Beszédben a szeretetre alapozza, függetlenül a követőitől a világi nehézségektől, akadályoktól.

Kedves Testvéreim! Presbiterekként elsősorban

éljük e drága lehetőséggel és fenntartás nélkül adjuk át magunkat a krisztusi felhívásnak,

mellyel sokkal többek, gazdagabbak leszünk általa. *Társadalmi zűrzavarunkra, gazdasági nehézségeinkre csak ez lehet az orvosság, mert a politikai-, közéleti csodadoktorok – sajnós a látottak, tapasztaltak – nem adtak gyógyírt.* Ha új – jobb világot (Új eget és új földet!) várunk, ezt komolyan kell akarni, sőt tenni is kell érte. De ehhez új ember is kell, új szemlélet és gondolkodás, mert a régi módon nem lehet újat teremteni.

Ehhez tudom, véges a mi emberi akaratunk és erőnk.

Segítségre van szükségünk,

Ezt nem különböző politikai pártokban, egyesületekben kell keresni, hanem visszafelé az őseink Bibliájához, az Élet Könyvéhez és leborulni a gólgotai kereszthez, kérni a megfeszített, majd feltámadott Krisztus segítségét! Ő itt van közöttünk, csak meg kell keresni, mert erre vár: „Az áldott orvos közeleg, a drága főpap, Jézus!”

Hiszed-e Kedves Testvérem, hogy Ő a megoldás ebben a helyzetben nem találó, egymás ellen acsarkodó, a tisztességtelenséget, korrupciót „jogszerűvé” intézményesítő, hazug, álnok világban?

Ha végignézed a választott nép, de reformált Egyházunk, valamint nemzetünk történelmét is, hullámvölgyeket látsz, melyek nagyon sokszor mélypontra, szinte a megsemmisülésbe sodortak.

De a mélységből mindig volt felemelkedés!

Ha az Egyház, Nemzet külső, de többször saját bűnei során kapott ítélet, halálfelelem után visszatért Istenéhez, mindig kapott bűnbocsánatot és segítséget az új élethez. Szomorú csak az, hogy az emberiség nem tanult a történelemből. Újból és sokszor visszaesik az eredendő bűnbe, amit mi, a teremtés koronái idézünk elő, „jobbitó” szándékkal.

Kedves Presbiter Testvéreim!

Nem kell látnoknak lenni, hogy lássuk:

Isten ítélete, megpróbáltatása van ismét rajtunk.

Nem tudjuk megfogni egymás kezét, szeretni egymást és saját önző egyéni utunkat járjuk a közösségért, a közjóért való szolgálat helyett. Nem tudjuk egymás terhet hordozni, a másiktól várjuk ezt. Elvesztettük egyházi, nemzeti méltóságunkat, önértékelésünket, s ami a legszomorúbb: küldetésstudatunkat is! Pedig a mi Mesterünk többre predesztinált bennünket: „Elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket!” Meg kell valósítani kálvini egyházunk missziói-, evangélikációs- és szeretetszolgálatát! Ez presbiter-zsinati szellemiségünk, elveink igaz értelmezése és küldetésstudata. Ebben segít a húszezer presbiter, akik a só és kovász szerepét tölthetik be gyülekezeteinkben, a templomainkat újra megtöltő hívek mozgósításában. És ekkor – csak ekkor – lesz újjászületés, új ég, új föld megvalósulása. Egyházunk tisztulása, erősödése nemzeti felemelkedésünket is serkenti, segíti, mint a XVI. században: „és teszen még Isten szép magyar csodát itt, Mohács helyett feltámadást”. Ezekkel a gondolatokkal kívánok minden Testvéremnek áldott, békés karácsonyt. Presbiter társaim, legyetek ennek megvalósításában egyházi és közéleti felelőséggel fátyavivők, őrzők, vigyázók!

Nagy Ferenc József
a Presbiteri Szövetség elnöke

Ethelbert Stauffer

„LÁTTUK AZ Ő CSILLAGÁT”

„Hol van a zsidók királya, aki most született? Mert látnuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt” – így szóltak a Jeruzsálembe érkezett napkeleti bölcsek, Heródes király idejében (Mát 2,2). Valószínű, hogy Pál a Galata 4,3 köv.-ben szintén erre a „csillagjelenségre” utal („Így mi is, amikor kiskorúak voltunk, a világ elemei alá voltunk vetve szolgálásra. De amikor eljött az idő teljessége, Isten elküldte Fiát...”). Antiochiai Ignatius a Máté 2 és a Galata 4 üzenetét egy apokaliptikus adventi himnuszban a legtermészetesebben összekapcsolja, s a bethlehemi csillagról ír:

Johannes KEPLER, a neves csillagász egy 1606-ban Prágában megjelentetett könyvében („De stella nova” = „Az új csillagról”) a Máté evangéliumában említett csillagot beazonosította, s az szerinte nem más, mint a Kr. e. 7-ben megfigyelt rendkívüli Jupiter-pálya „bibliai megjelenése”. Ugyanis a Krisztus előtti 7. év tavaszán „találkozott” az égbolton a Jupiter a Vénusszal. Ugyanennek az évnek a nyarán és őszén többszöri „találkozás” volt a Jupiter és a Szaturnusz között a Hal csillagképben – ez volt az ún. **Coniunctio Magna, a Nagy Együttállás, ami rendkívül ritkán, mindössze 794 évenként ismétlődik meg.** Máté evangéliuma közlésének értelmében a napkeleti bölcsek ennek a csillagpályának csak a kezdetét, a „feltűnését” figyelheték meg, mint a Jupiter sajátos feljövételét, s erre építhették fel asztronómiai és asztrológiai (csillagászat-tudományi, ill. csillagjosi) jövendöléseiket. Ennek alapján indultak el Palesztina felé, s ott élték át a döntő csillagjelenést (Mát 2,9 és köv. szerint: „...elindultak, és íme, a csillag, amelyet láttak feltűnésekor, előttük ment, amíg meg nem érkeztek, és akkor megállt a felett a hely felett, ahol a gyermek volt. Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük”...). Tudománytörténeti tény, hogy az ókori csillagászok az égbolt minden történéseit a legnagyobb figyelemmel kutatták és jegyezték fel. Ez a ritka együttállás nyilván nem maradhatott rejtve előttük. De felmerülhet a kérdés: vajon Jézus korának csillagászati tudománya fejlett volt-e annyira, hogy

előre tudta jelezni a bolygók pályáját, s lehetséges együttállását?

Két újabb lelet is segít a válaszadásban: az egyik az ún. „Berlini Bolygótábla”, és a másik a „Szippari csillagkalendárium”. Az ún. Berlini Bolygótábla nem más, mint egy táblázatos kimutatás a várható bolygomozgásokról, mégpedig a Krisztus előtti 17. és a Krisztus utáni 10. év közötti időszakra vonatkoztatva. Ezt a táblázatot Kr. u. 42-ben jegyezték le egy egyiptomi papiruszra. Ez bizonyítja, hogy akkoriban a csillagászok képesek voltak akár évtizedekkel előre is számításokat végezni. A szippari csillagkalendárium egyike a legkorábbi ékirásos tábláknak, melyek fennmaradtak. Ennek jövendölése a Krisztus előtti 7. évre vonatkozik, amit az Eufrátesz folyó partján működő Sippar nevű ősi csillagvizsgálóban, a „babiloniai Greenwich”-ben készítettek, valószínűleg a megelőző év, tehát a 8. év vége felé. Ezen az agyagtáblán már előre kiszámítottak hónapra és napra pontosítva mindennemű lényeges mozgást és találkozást a csillagos égen, ami a 7. évben várható volt. A főtéma azonban változatlanul „a Jupiter és a Szaturnusz együttállása a Halak csillagképben” maradt. Ezt öt alkalommal említi a kalendárium, pontos adatokkal jelezve idejét...

Ez volt a csillagászat előrejelzése. De mit mondott minderről a csillagjósok, a korabeli asztrológusok? Ma már ezt is tudjuk. A Jupiterre úgy tekintettek, mint egy világaluraló személyiség csillagára, a Halak csillagképre pedig mint a végidő jelére. A Szaturnusz bolygót Keleten abban a korban Palesztina csillagának tartották. Amikor tehát a Szaturnusz a Halak csillagképben a Jupiterrel „találkozik”, azaz az égbolton egymás mögé kerülnek, akkor ez annyit jelent: *Palesztinában ebben az évben lép színre a végidőbeli uralkodó.* Ez pontosan megfelel annak a váradalomnak, aminek hatására Máté 2,2 szerint a keleti bölcsek Jeruzsálembe jönnek.

Láthatjuk, hogy Máté tudósítása a valóságban gyökerezik, s összhangban van a korabeli eredeti dokumentumokkal. A szippari agyagtáblát lehetett egyféle csillagászati zsebnaptárnak is tekinteni, amelynek jelzésére a napkeleti bölcsek út-

ra keltek. Az is kiderül az összefüggésekből, hogy a csillagjosi alkalmazása ennek a tudományos előrejelzésnek meglehetősen nagy nyugtalanságot támasztott a Heródes által uralt Jeruzsálemben.

A Jupiter pályájának alakulását a római-nyugati körökben is érdeklődéssel kísérték és kommentálták. Augustus császár ennek a csillagjelenségnek nagy figyelmet szentelt. A Berlini Bolygótáblázat nem hagy kétséget afelől, hogy milyen pontosan követték Rómában és Alexandriában a csillagos égen megfigyelhető mozgásokat. A Római Birodalomban úgy tekintettek a császárra, mint Jupiter megtestesülésére, s az utolsó világkorszak uralkodójára. Vénuszt a Julius-ház csillagának választotta, a Szaturnusz pedig az aranykor jelképe volt. Ilyen körülmények között a Római Birodalomban úgy tekintettek a Jupiter bolygó Kr. e. 7-re jelzett rendkívüli pályájára, mint Augustus császár pályafutásának jelképére. A Kr. e. 7. évnek kellett elhoznia e fényes uralkodói pályafutás ragyogó csúcspontját.

Számos dokumentum áll rendelkezésre, melyek kétségtelenül bizonyítják annak a korszaknak ilyen jellegű gondolkodását. Ezek közé számít a philaei Augustus-felirat is... Szerinte a 7. év tavaszán következik be a csillagos égbolton Jupiter találkozója a Vénusz bolygóval. Vénusz Egyiptomban pedig Isis csillaga volt. Eppen ezért az említett év márciusának 8. napján egy előkelő alexandriai személy emléktáblát állíttatott fel a Nilus Philae nevű szigetén, található Isis-templomban. Ez az emléktábla a római császárt Zeus Eleutherios-ként, azaz Szabadító Zeusként dicsőíti és a görög világ fénylő csillagaként magasztalja őt...

Igy tehát a bethlehemi csillag történelmi tény, de egyben Isten jele is (signum Dei.) Jézus történetében szinte minden eseménynek megvan ez a kettős értelme, ami döntés elé állít: Augustus vagy Jézus?

(A szerző „Jesus – Gestalt und Geschichte” – „Jézus – alakja és története” c. könyvéből vett részlet. Fordította **Békefi Lajos.**)

Ünnepi gondolatok

*Ha Krisztus ezerszer is megszületik
Bethlehemben, de benned nem, te
attól még örökre elveszett maradsz.*

Angelus Silesius

*

*Karácsony azt mondja nekünk:
Isten értünk jön, teljesen mindegy,
hogy hol vagyunk.*

Helmut Thielicke

*

*Ha Krisztus számunkra az Elsővé lesz,
akkor Isten karácsonyi világába megtaláljuk az utat.*

Friedrich von Bodelschwing

Az Ige testté lett

*Az Ige testté lett
és láttuk az Ő Csillagát,
Hajnalát az Emberiségnek,
és hallottuk a Nagy Vizek zúgását,
megteltünk erővel
és dicsőítjük
a „Mi Atyánkat”,
hogy a népek ama Esthajnal-csillaga
befelvonódott
a Minden szerkezetébe,
hogy van Vigaszunk,
Eledelünk
és Italunk,
s hogy a Világnak Világossága
Jézussal
elérkezett,
mert láttuk az Ő Csillagát,
s jöttünk,
hogy dicsőítsük,
Aki az Isten Országá,
Kiben van bűnök és háborúk
összeomlása,
mert hallottuk
a Nagy Vizek zúgását,
s tudjuk, hogy Ő a Szabadító.*

Vékey Tamás

A presbiter alapfokú képzése

ELŐZMÉNYEK

A Magyar Református Presbiteri Szövetség a Magyarországi Református Egyházban szolgáló mintegy hússzezer presbiter csendes, áldozatos munkája érzékelése és értékelése mellett, annak megújításáért (és megkönytyítéséért) felelősséget érezve, az 1995. januári küldöttgyűlésén fontos feladatának tekintette a presbiterok képzésének ügyét.

A presbiterképzést a közöttük végzett eddigi szolgálatok alapján és a presbiterok által megfogalmazott igényekre támaszkodva három szinten: alap-, közép- és felső szinten kívánja megvalósítani a Magyar Presbiteri Szövetség, amire részletes javaslatot dolgoz ki, s mire kéri és reméli Isten gazdag áldását.

Az alábbiakban közölt kézirat lelkipásztorok számára készült javaslatként, a presbiterok alapfokú képzése tárgyában.

TARTALMI KÉRDÉSEK

Ahhoz, hogy az egyház a mai társadalmi és gazdasági kihívások között be tudja tölteni küldetését, azaz, hogy só és világosság legyen, ahhoz élő gyülekezetekre, s az Úrnak dolgában hatékonyan munkálkodó, hitvalló presbitériumokra van szükség.

Ilyen presbitériumok megteremtéséhez elsősorban személyes elhivatottság, szolgálatra való hajlam, lelki rátermettség kellene. Egyházunkban ezek a tulajdonságok évszázadokon át együtt születtek az oly sokszor emlegetett „hitvalló” őseinkkel. Ma ezeket a tulajdonságokat újra bele kell nevelni atyánkfiaiba.

A lelkipásztor kötelessége a nevelés azon részének pótlása, amit a család és az iskola elmulasztott. És ahogyan természetes a lelkipásztoroknak az önmagukkal szemben támasztott folytonos képzettségi igény, igényesség, legyen ugyanolyan természetes ez a legközelebbi munkatársai iránt is.

Azon kell munkálkodnunk, hogy élő, hitre jutott presbiterok odaszánt életükkel építsék Isten országát. Az építésnél pedig köztudott, számtalan segédtudományra van szükség egyetlen cél érdekében. Ezért Igére szomjas szívű, szellemileg igényes, tanulni vágyó, az Efézus 4,23 alapján elméjük lelke szerint is, vagyis egész szemléletükkel megújulni kész és vágyó presbiteri lelkületre van szükség és ennek a szolgálatába kell álljon az alapfokú presbiterképzés.

Az alapfokú presbiterképzés szintere a helyi gyülekezet, formáját tekintve Presbiteri Bibliakör, tartalmára nézve pedig négyes tagolású:

- Szentírás,
- Hit és hitvallás,
- Presbiteri identitás fejlesztése,
- szolgálatra nevelés.

E négy témakör 24 tanulmányi csomagot foglal magába és megvalósításához 2 javaslatot kínál.

A helyi adottságok nyújtotta lehetőségeken túl, emberileg nézve az alapképzés sikere a lelkipásztorok igényességén, áldozatos „segítő társaik” odaadó munkáján nyugszik, bizonyos technikai feltételt, szervezetségi formát és nem végső soron egyfajta hitelességet igényel.

A gyülekezetekben folyó alapfokú presbiterképzés több szálon kapcsolódik az egyházmegyékben, vagy körzetekben, régiókban szervezett és működő középfokú presbiterképzéshez és ezáltal KGE TFK Nagykorörsön működő felsőfokú presbiterképzéshez.

ZÁRÓ GONDOLATOK

Az alapfokú presbiteri képzés ne legyen kampányjellegű, hanem folyamatos, Szentírás-hű, teológiai alapkérdésekben mértéktartó, szolgálatra nevelésben és annak technikáiban naprakész.

Semmilyen tekintetben nem lehet öncélú, hanem Krisztus földi egyházának „emberi” mértékkel való alázatos építésének „nemes” célját kell szolgálja.

Az alapfokú presbiterképzésnek kellően nyitottnak, kompatibilisnek kell lennie, valamint mindig megújuló és megújítható, hogy ezáltal is kötődjék reformátori örökségünkhöz.

A fenti tézisek alkotó részei a Magyar Református Presbiteri Szövetségnek a „református szakképzés rendjébe illesztett presbiterképzésre vonatkozó 1995. május 2-án írott javaslatának”, annak 1. számú mellékletét képezik, az alapfokú presbiterképzés tantervével együtt.

Az alap-, a közép- és felsőfokú presbiterképzés programjai összehangoltak, egymásra épülők, kellő nyitottságot és rugalmasságot tartalmaznak, valamint önálló autonóm részprogramként is értelmezhetők.

*Magyar Református
Presbiteri Szövetség*

Emlékezetes Presbiterek

SZIKSZAI BÉNI
(1908–1985)

A Budapest-Pestszentlőrinc Erzsébet-kertvárosi Egyház presbitereként és főgondnokaként szolgált élete utolsó évtizedében. Annak előtte pedig fiatal-kora negyedévszázadán át az egész ország volt a szószeke. Közben húsz éven át az Alesút melletti Göböljárás-pusztán erdészeti dolgozóként fát döntött, teherautókat rakott meg, csemetét telepített. Magyar karrier a közelmúlt „humanista” korszakában. Földrajzilag tekintve Pestszentlőrinc – az autótalaszban – egy arasznyi távolság a bölesőhelytől, az abonyi határban egykor volt tanyától. Szolgálatokban és fordulatokban gazdag élete során, ama bizonyos negyed évszázad folyamán évenként 20-22 000 kilométert tett meg az evangélium szolgálatában. Gyalog, lóháton, szekéren, a háború után két vagon közötti útközökön sokadmagával állva. Ámde soha, sehonnán el nem késve. Várták őt a szabolcsi, beregi, szatmári gyülekezetek csakúgy, mint az alföldi tanyabokrokban.

Neve egybeforr a Bethánia-Szövetség nevével. Annak sorsa határozta meg az övét, s viszont nem egyszer ő jelölte ki az országos szövetség szolgálatát. Ugyanezt a szövetséget más országokban „C. E.” (Christian Endeavour), vagy E. C. (Entschieden Christentum) néven emlegetik. Voltak, kik magyarul a betűnevet „Krisztussal előre!” értelemben oldották fel. Szikszai Béni – s ez teológiájára, igehirdetésére jellemző – így mondotta: „Pro Christo et Ecclesia” (Krisztusért és az Egyházért). E feloldások közül valamennyi igeszerű, mégis más-más módon hangsúlyozható. A magyarországi Bethánia-Szövetségen belül voltak hangsúlyeltérések. Helyenként nézeteltérések. Szikszai Béni „fordítása” következetes Krisztus-központú és egyház-központú gondolkodását tanúsítja.

Alföldi ember volt. Természetes mozgástera a nagy magyar Alföld falu- és tanyavilága. A nyugat-magyarországi Őrségben élete alkonyán szolgált először a szó szoros értelmében végki-

merülésig. (A lelkipásztor hiába intette előre a sajátos éghajlat veszélyeire.) Talán a helyszín újdonsága, vagy az „utolsó lehetőség” alkalmá is sarkallta. 1984 nagyböjtjén egy vasárnap délelőtti istentiszteleten oly becézéssel „mesélte” el az Úr Jézus útját Poncius Pilátus palotájától a Golgotáig, hogy vele együtt sirt az egész gyülekezet...

Életét és életútját Isten rendkívüli ajándékának tekintette. Ez határozta meg küldetésstudatát. 1908 Pünkösdjén ugyanis – mint életképtelen gyermeket – nagy hirtelen megkeresztelték. Megmaradása egy éven át bizonytalan volt. (Isten még 76 éven át éltette!) Vályogfalú, szalmatető tanyán töltötte gyermekkorát. (Kifejezetten nem karrier-indító helyszín.) Az elemi iskolába naponta kétszer 4 kilométert gyalogolt. „A részeges tanító a fenekemen verte belém a Tízparancsolatot. Mégis volt még ennek is komoly erkölcsi értéke.”

Tizenötévesen az ateizmussal kacérkodott. (Talán mégsem így kellett volna tanítani a Tízparancsolatot?...) Hívő édesanyjától kapott Bibliáját félretette. Hamarosan súlyosan megbetegedett. Szemébe mondták, hogy meg fog halni. Ekkor vette kezébe a Bibliát, s 1927. április 17-én fejezte be olvasását azzal, hogy Istennek ajánlotta életét. Újra folytathatta tanulását.

Az abonyi vasútállomáson véletlenül találkozott Molnár Máriával – kit előző este hallgatott. Az hívta meg egy ifjúsági konferenciára. Szeretett volna lelkipásztorrá lenni. Mivel azonban kereskedelmi iskolába járt, nem adtak neki lehetőséget gimnáziumi érettségi vizsgára.

Így hát „magántanítókat” fogadott. Közülük hármat emel ki: 1. Routsalain Pál, a finn „parasztprófeta” életrajza. 2. Kálvin János Intitúciója. 3. Kroeker: Egyedül a Mesterrel c. könyve. Élete végéig ezek határozták meg.

1930–1951 között évenként 300 igehirdetési szolgálatot végzett magánházaknál és templomokban, erdőn, me-

zön, tanyákon. Rendkívül fontosnak tartotta az igehallgatók személyes lelkigondozását, ami tudvalevő nagy türelmet és sok időt igényel. Mások szervezeti küzdelmekben kellett részt vennie. Sokszor a fékezőket kellett megmozgatnia, máskor a túlzókat fékeznie. Mivel a bünt nem félrelépésnek, s mégis nem is valamiféle közömbös „devianciának” tekintette, hanem halálos, kárhóztos narkózisnak, önmagát „ébresztő”-nek tekintette. Tudta jól, hogy nem mindenkinek tesz az ébredés. Fájdalma, hogy sokan soha nem ébredtek fel. Ezért siratta, félértette magyar népét.

Halála előtt négy héttel, azaz 1984 Szentestén gépelte levelét e sorok írójának: „A nép, mely sötétségben jár, lát-e nagy világosságot? Tudom, hogy Ézsaiás 9-ben nem így van az Ige. Nem kérdés formájában. Én azonban kérdezem. Kérdezem az Úrtól egy idő óta szorgalmasan és nyugtalanul. Mert az ég nem világosodik, hanem sötétedik... Csak tövist, tövist látok mindenütt fölnőni. – Tavaszra van egy-két ígéretem, azt igyekszem beváltani. Aztán majd Uram eligazít. Áldjon, vezessen Titeket is.” Négy hét múltán Isten elszólította őt. Mindenesetre a tövisirtogatás és a sötétségoszlatás minden presbiter dolga.

Papp Vilmos

Kolosváry Bálint

„Halld a mennyei halleluját!”

Egy karácsonyi dal születésének története

Abban az évben a két lánytestvérnek, Erzsébetnek és Annának csodálatosan szép karácsonya volt. Mindketten hazamehettek a Mecsek lejtőjén meghúzódó kis faluba, amelyet susogó erdők, néhol fenyvesek vettek körül, benne a kis hóféhér falu templommal. Az idő is megérezte, hogy ím, eljött Krisztus Urunk születése napja; karácsony este havazott, első napra viszont kiderült, szikrázóan sütött a Nap, a hófödte táj valóban hirdette: *Krisztus megszületett!*

Erzsébet végzős teológus, aki életét Istennek szentelte, – élete legnagyobb karácsonyi ajándéka, hogy szülőfaluja templomában karácsony ünnepén, mint *legátus* szolgálhat! A szöke, kékszemű Anna gyermekorvosnak tanul. „Életemet a gyerekek jelentik” – mondja Isten melletti hitvallásában. Annának oly nemes terve is van, hogyha már orvosként dolgozhat, akkor szeretné elvégezni a *hitoktató* szakot is, – azért, hogy ne csak testi, hanem a lelki betegségeket is gyógyítani tudja. Anna lágyan, finoman játszik az orgonán, egy kimondhatatlan belső érzés töltötte el, hogy ezen a karácsonyi istentiszteleten, amikor nővére, Erzsébet szolgál – ő orgonálhat. Neki az a kikapcsolódás, ha az orgona elé ülhet! Szól a harang kristálytisza hívó szava, Istennek legyen hála – megtelik a templom ünneplő hívekkel, akik Krisztus Urunk születését jöttek ünnepelni. Felhangzik az ősi karácsonyi ének (315. Dicséret), amit Anna kísér az orgonán:

„Krisztus Urunknak áldott születésén...”

Erzsébet a Lukács Evangéliuma alapján hirdeti az Igét: *MENJÜNK EL MIND BETHLEHEMBE!* Erzsébet Isten Lelke által úgy hirdeti az Igét, mintha ott állana a kis Jézus jászola mellett – de tudjuk: Lélekben valóban mindannyian ott állunk, ahogy az ígértetés előtt énekelte a gyülekezet: „Itt állok jászolod felett” (329. Dicséret). Erzsébet szava száll a kis templom szöszékéről – tán mindkettőjükben felvillan: ebben a kis templomban, a Mecsek hegyei között

keresztelték meg őket, itt konfirmáltak, ide jönnek haza, hol szüleik is élnek. „Halld a mennyei halleluját” mondja Erzsébet ígértetésében, halld meg: Krisztus megszületett Bethlehemben! Menj el, Te is Testvérem, a jászolhoz! Szüless újjá, Drága Testvérem!”

Az istentiszteletet követően úrvacsoraosztás van, míg a hívek a szent asztalhoz járulnak, Anna játszik az orgonán. A gyülekezet úrvacsorai énekeket énekel, –

az egyes énekek között Anna futamokat játszik lágyan az orgonán. Már el akarja kezdeni az „Amint vagyok, sok bűn alatt” dallamát, – de keze mintha mást játszana. Egy csodálatos dallam akkordjai szállnak a templomban. Anna maga sem tudja, miért, ezt játsza most az orgonán. Hirtelen átvillan benne: Ez a Csendes Éj dallama. Éppen akkordot kíván váltani, amikor csoda történik: az úrvacsorázó gyülekezet halkan énekelni kezdi a Csendes Éj-t. Anna lecsukott kék szeme megtelik könnyel, mintha egy láthatatlan, de mégis jelenlévő kéz irányítaná őt: a gyülekezet énekel... Anna lelki szemei előtt egy hófödte kis ausztriai falu képe tűnik fel, ahol pár éve voltak, Oberndorf Szent Nikola temploma, ahol Erzsébettel együtt hallhatták a Csendes Éj keletkezése történetét... 1818-at írunk. Csodálatos téli est, a hívek Krisztus Urunk születése ünnepére készülődnek, Mohr lelkésznek azonban hirtelen gondja akadt: elromlott a templom orgonája. Hívei zene nélkül maradnak! A lelkész már korábban egy kis karácsonyi

dalszöveget írt. Úgy gondolta, megkéri barátját, Franz Xavier Gruber-t, aki kántortanítóként a szomszéd faluban működött, zenésítse meg sorait. Most, hogy az orgona elromlott, megkereste barátját. És Franz Xavier Gruber, aki emlékezésében azt írja: „bujkált bennem egy melódia... tán egy tiroli dallam”, azért, hogy a gyülekezet ne maradjon ének és zene nélkül, dallamot komponál hozzá. 1818. Karácsony este Oberndorf Szent Nikola templomában esendült fel – tán akkor szokatlan módon gitáron – de úgy, hogy amikor elénekeltek a verssorokat, a végén már az egész gyülekezet énekelte. Így született meg 1818. csodálatosan szép téli karácsony éjszakáján a Csendes Éj. Sokáig nem tudtak róla, noha pár év múlva, Maltracher, a híres orgonaépítő mester is játszotta és a Strasser nővérek 1831-ben Lipesében is előadták. Az áttörést az 1854-es év hozta meg, amikor is a *Berlini Királyi Zenekartól* Salzburgba megkeresés érkezett: a Csendes Éj Joseph Haydn műve-e vagy sem? Ekkor írta le a dal születésének történetét Franz Xavier Gruber, a zeneszerző, aki Mohr lelkéssel együtt énekelte azt 1818 karácsonyan.

Azóta ez a dal bejárta mind az öt világrészt. Számptalan nyelvre lefordították. A legnagyobb művészek vették fel műsorválasztékukba, mint pl. Mario Lanza, Bing Crosby, Elvis Presley, Mahalia Jackson, ma már felhangzik Bethlehemben is, a Szentföldön.

„Csendes éj! Tiszta, Szent éj!...
Csendes Éj! Tiszta, Szent Éj!
Szív örülj, higgy, remélj!
Isten szent Fia jött ma hozzád,
Békét, életet és reményt ad,
Krisztus megszabadít!
Krisztus megszabadít!”

Száll a gyülekezet éneke a templomban, Annát kimondhatatlan boldogság tölti el! Utána játsza az „Amint vagyok, sok bűn alatt” dallamát, amely ezt mondja ki: „Fogadj el Jézusom!”

Előző számunkban már idéztük Dora Rappard „Vidám öregség” c. könyvét. Mostani gondolatmenetünkben is többször térünk vissza ehhez a hitben bölcs „nővérünkhöz”. Egyszer baráti levelezőlapot kapott, melyen ez állt: „Fehér haj, meghajló testtartás – éveim ezt mondják: öregszel. A szívem pedig ezt súgja: maradj fiatal!”. Lehetséges ezt a belső parancsot „teljesíteni”? D. Rappardnak sikerült. Neked miért ne? Ahogy könyvéből kitészik, ő a boldogságot és „az örök fiataloságot” egyszerűen, gyökeresen élte: az Úrban újult meg idősen is fiatalosra, a Vele való kapcsolatban maradt meg egész lénye korát meghazudtolóan rugalmasnak. Mi az, amit ennek érdekében, élve a kegyelemből, az idősödő nőknek és férfiaknak meg lehet tenniük?

1. „Soha se add föl!”

Dora Rappard beszámol egy hegyi túráról, amit a svájci havasokban tett. A túrát 72 éves hölgyismerőse vezette, aki olyan iramot diktált, hogy a fiatalok egy-

Életünk őszi színei

FEHÉR HAJ - IFJÚ SZÍV

más után elmaradtak tőle. Dorában felmerült a kérdés, amit aztán hangosan ki is mondott: „Mit kell tennünk azért, hogy mi is ilyen fiatalosak maradhassunk a magunk öregségében?”. A válasz rövid volt: „Soha se add föl!” Ez volt a túra vezető hölgy életének gyakorlati alapelve. Mintegy magyarázatkeppen még hozzátette: „Ugyanis amit az öregség fele haladva feladunk, azt már csak nagy nehézségek árán tudjuk – ha egyáltalán tudjuk – behozni, újakezdeni”. A kisvárosi gyülekezetben, ahová tartozott, megszervezte a magányos öregeket gondozó asszonyok körét. Más dolgokban is találékonyra tette őt Úra, mert mások javára kívánt „megöregedni”.

2. „Keress olyan tevékenységet, amiben örömet leled!”

Amennyire szomorú és elgondolkodtató, hogy élnek körülöttünk olyan korosodó emberek, akiknek a napi kenyérért keményen „talpálni”, dolgozni, újabban nem ritkán „kukázni” vagy éppen koldulni kell, éppen annyira fontos az ellenkezője is: kerülni a teljes kiengedést, a semmittevést. Ez a feljebbvaló években is az élet megfontolója, nem pedig megédesítője. Külső-belső, testi-lelki jótétemény olyan tevékenység végzése, amiben érezhetően fel lehet frissülni. A kevesebb erő is igénybe vehető, a kisebb, de rendszeres

sokoldalú terhelés ritmust ad az életnek. Nem kell sajnálni, ha nyugdíjba menetel után a régi foglalatosság is elmarad. Keressünk újat, bizonyára ki-ki talál magához illő foglalatosságot.

3. „Törekedj újat tanulni, új szokásokat felvenni!”

A tanulás hasznos ellentéte a hanyag, önmagát is elhanyagoló semmittevének. Tanulni annyi, mint új ismeretekre, tapasztalatokra szert tenni. Még a százados tölgyek is képesek új leveleket, hajtásokat „kihozni magukból”, friss, üdítő zöldbe öltözni. Még ha lassabb(ba) megy is a tanulás, mint a korábbi évtizedekben, érdemes próbálkozni vele. A zágrábi protestáns teológián, ahol évekkal ezelőtt taníthattam, a diákok között volt egy közel 80 éves macedon „bácsi”. Nagy szorgalommal tanulta az „istenes tudományt”. Megkérdeztem, miért. Csak ennyit mondott: „Végre azt tanulhatom, amire 70 éve vágytam, de korábban se időm, se lehetőségem nem volt rá”. Bizony, soha nem késő elkezdni valamit: sokan vannak, akik a nyugdíjas évekre halasztanak tennivalókat, olvasnivalót, tanulnivalót, látnivalót.

Jól tetszik, mert tervezve mennek a holnap elé! – Egy gyülekezeti tagom, ugyancsak zsolttáros korban, hogy – amint

„Olyanok voltunk, mint az álmodók”

Mikor 1990-ben ifj. Bibó István, a budapesti Baár-Madas Református Gimnázium újonnan kinevezett igazgatója 38 évi kényes szünet után ismét megnyithatta az iskola új tanévét, ezt az igét idézte: „Mikor visszahozta az Úr Sionnak foglyait, olyanok voltunk, mint az álmodók” (Zsolt 126,1). Nehéz volt elhinni, hogy amiről néhány évvel azelőtt csak álmodoztunk, vagy még álmodni sem mertünk, valósággá vált, megint elindulhatott a református keresztyén oktatás Budapesten és vele új korszakába léphetett az egész egyházi iskolaügy. Ez a kis írás most, megbízatása lejártakor az ő szolgálatáról kíván megemlékezni, egyszerűen arról a rövid történelmi korszakról is, amelyben ilyen álmosszerű dolgok követték egymást.

A budapesti református gimnázium újraindításának ügye először csak a Bibó házaspár, majd egy kis támogatói kör imádságos álmodozásának tárgya volt. Hisszük, hogy az ilyenfajta álmodozás a Szent Lélek műve, Jóel próféta szavai szerint (Jóel 2,28). Bibó István jó politikai érzékkel és cselekvő hittel már 1987-ben elkezdett munkálkodni az iskola újjászervezésén, pénzt gyűjtött a leendő iskola számára, előkészítő teológiai és pedagógiai megbeszéléseket tartott. Az első ilyen összejöveteleket a rózsadombi Cimbalom utcai imateremben tartották. A je-

lenlevők reményességét jól kifejezte az első meghívó mottójául választott alapige, mely szerint a „kigyomlálás és pusztítás” korszaka után eljött az ideje, hogy az Úr ismét „megépítsen és beplántáljon” (Jer 31,28). Az álom nagyobb volt, mint egyszerűen egy iskola feltámasztása: egész egyházunk utánpótlása, a szétzillesztett református értelmiség helyreállításának lehetősége lebegett a szemünk előtt.

Bibliai példával élve a tanévnyitó arra az ünnepségre emlékeztetett, amit Izráel fiai tartottak, amikor a fogságból visszatérve letegették az újra felépítendő templom alapkövét, és mint Ezsdrás könyve leírja, a jelenlevők szavában a meghatott sirás és a boldog nevetés vegyült egymással. Az alapkövetélt az építés éveit követték, nemcsak lelki és szellemi értelemben, hanem külsőleg is. Sikerült az eredeti épületet hiánytalanul visszaszerezni, és azt nagy költséggel fel is újítani. Fontos, hogy mindez a legnagyobb békeségben folyt le az előzőleg ott működött állami gimnáziummal való kényes együttélés idején is.

Abban az időszakban sok hasonló, álomszerű szabadulást élt át az ország, és benne egyházunk is. Szolgálati lehetőségek nyíltak meg, nagy ajándékokat kaptunk. De mint Izráel életében is a templom újjáépítése során, itt is bekövetkeztek a nehézségek. Az álom-

maga fogalmazta – „be ne rozsdásodjanak az agyam fogaskerekei”, minden reggel megtanult kívülről egy bibliai verset, amit aztán egész nap magában forgatott, s ezeket valóban „betéve tudta”. Bibliánk, bibliolvasó-kalauzunk szolgálhat napi olajozószerepű gondolkodásunk berozsdásodása ellen. *Legyünk találékonyak a tanulásban – mindhalálig!*

Az új szokások elsajátítása, kiépítése idősebb korban nem könnyű, de hasznos és szép vállalkozás! Ha azonban megvan a készség a „kemény eledel” elfogadására (Zsid 5,14), miért ne lehetne meg az új, másoknak és az idősebbeknek is hasznos szokások átvételére, kiépítésére is?!

A fiatalok mosolyognak azokon, akik belerögzülnek a pedantériába, s kínosan ügyelnek arra, hogy semmi, de semmi se változzék lakásukban, eszközeikben, életmódjukban. Ők szokták azt mondani: „A hátralevő kevés időre jó nekem így is” – „Évtizedeken át jó volt így, minek változtassak éppen most, amikor már alig van időm”. De gondolják csak meg, akik így vélekednek: hányszor váltak a megszokások, a megrögzöttségek akadályává abban, hogy közelebb kerüljenek azokhoz, akik közeledni szerettek volna hozzájuk? Ne sáncolja el magát a megszokások mögé senki! Csak egy kis rugalmasság, egy kis szeretetre viszonszeretettel válaszoló figyelmesség, s máris kilépett a bezárt ember sáncái mögül. *S ez már fiatalító lépés és tett!* Isten szeretete viszonzást vár, de az emberi szeretet is, akár fiatal adja, akár

FEHÉR HAJ – IFJÚ SZÍV

idősebb a fiatalnak. *A viszonzásról ne felejtszünk el soha! Ez nem kerül pénzbe, de életeket hosszabbít és tesz derűsebbé!*

**4. „Kerülj közelebb a fiatalokhoz, tapintat-
tal végy részt életükben!”**

Ennek természetes, ösztönös, mondhatnám „vérségi” formája a nagyszülői állapottal járó feladatok végzése. Sokan alig veszik észre a fiatalok között, mekkora kincs egy besegítő nagymama, egy mozgósítható nagypapa. Ugyanakkor milyen lehetőség ez arra, hogy Isten szeretetéről, a Nála tapasztalható örömről szavak nélkül is bizonyosságot tegyenek. A „képmutatás nélküli hit” szép példáját kapta gyermekébe óta Timótheus, ami először nagyanyjában, Loiszban, majd anyjában, Eunikében lakott (2Tim 1,5). Ez a személyes példaadás, házi bibliaiskola jól kiegészíti az iskolai hitoktatást, a gyülekezeti gyermekistentiszteletet. De az ilyen eleve adott természetes kapcsolat túl mennyi formája van az ajándéku adódó, kegyelmi kapcsolatnak! *Hány ilyen lehetőséget kínál Urunk azoknak, akiknek az előbbi teljesen kimerült vagy már elmaradt az életükben!* Figyeljünk csak kicsit: hány serdülőkorú fiú-lány igényel valami hitelest, megbízhatót, „erőt”, amire támaszkodhat. Segítőkéz, beleérző, nem „beleokvetetlenkedő”, magukat rájuk kényszerítő, hanem elfogadó lelkeletű felnőtteket. Az idősebb nemzedékeknek kifejezett küldetésük van ebben a tekintetben is a fiatalok-

hoz. Az idézett újszövetségi példánál maradván, ilyen lehetett Pál és Timótheus viszonya. Lelki apaság és lelki fiúság. Dora Rappard így ír erről: „Bizonyos mértékben saját fiatalágunkat éljük újra ezekben a kapcsolatokban. *A saját harcainkra, bűneinkre és bukdacsolásainkra való visszaemlékezés növeli bennünk a megértést a fiatalok nehézségei iránt. Ez bennünket érettűk könyörgő imaszolgálatra indíthat. Az értük való könyörgés a fiatalokért vállalt és gyakorolt felelősség szép jele, melynek nincs felső korhatára!”*

Az imádság mellett egy másik formája is van az idősek fiatalokért viselt felelősségének. Erről – ahogy magát nevezi – „az öreg Pál” így szól: „megparancsolhatnám neked azt, ami a kötelességed volna, *a szeretet miatt azonban inkább csak kérlek!*” (Filemon 8-9. v.). Mennyi megalázó vita, sértődés, harag, gyűlölet lenne megelőzhető az apostol tanácsának követése által! „Inkább csak kérlek”. *Ez a kérlelő, rávezető tapintat hiányzik ma.* Pedig valljuk be önmagunknak, fiatalon és fehér hajjal is ez az, amire annyira vágyunk. De ne várjunk másokra, kezdjük el mi magunk gyakorolni magunkat ebben a kérlelő, rávezető tapintatban. Mintha Isten járna követségben bennünk a fiatalok közelében! Így a feljebbvaló évek nemzedékei egyházunkban is igazolhatják a régi állítást: „Ifjan fiatalosnak maradni nem művészet – idősen is fiatalosnak lenni, ez maga Isten kegyelme!”.

Békefi-Röhrig Klaudia

(Folytatás a 8. oldalról)

ból való felébredés sokszor nagyon keserű volt. Csalódnunk kellett a körülményekben, a politikai hatalomban, sajnos sokszor egymásban, a volt harcostársakban, sőt önmagunk hitében és képességeiben is. Ilyenkor nagy a kísértés, hogy a magunk földi eszközeit vegyük elő, emberi, testi eszközökkel akarjuk elérni, amit csak a lélek erejével lehet. Izráel népét a próféták, Aggeus és Zakariás emlékeztették feladataira. Minket is az Ige figyelmeztet: Nem szabad elfelejtenünk, hogy mi templomot építünk, és templomot csak „szemünket a hegyekre emelve” (Zsolt 121,1), az Úrra nézve lehet építeni. Miközben a pusztában keressük az Úr által kijelölt ösvényt (És 43,16), ne feledkezzünk meg jótéteményeiről (Zsolt 103,2) és szívleljük meg Pál apostol intését (Gal 3,3):

„Nehogy amit lélekben kezdtetek el, testben fejezzétek be!”

Dr. Viczián István
Bp. – Pasaréti presbiter

A segítség tíz parancsolata

- ❶ **Igazán segíteni csak szeretetből lehet!**
- ❷ **Kétszer segít, aki gyorsan segít, a bürokrácia a segítség halála!**
- ❸ **A bajba jutottat sohase alázd meg, érezze, hogy öröm számodra a segítség!**
- ❹ **Úgy segíts, hogy a rászoruló saját magán is segíthessen. Vezesd rá az öntevékenységre!**
- ❺ **Alamiznáddal ne a baj tüneteit orvosold, hanem annak gyökereit!**
- ❻ **A bajba jutott nem egy „eset”, hanem egy személy. Törődj vele mint felebarátoddal, szánj rá időt, légy hozzá türelmes, őszinte, és tanúsíts iránta igazi érdeklődést!**
- ❼ **Vedd elejét a visszaéléseknek! Dolgozz ki feltűnésmentes ellenőrzési rendszert, és járj utána a fontosabb, nagyobb értékű ügyeknek!**
- ❽ **Aprólékos gondossággal számolj el minden fillérről!**
- ❾ **Köszönj meg minden adományt, még a legjelentéktelenebbet is!**
- ❿ **A segítség nem kiváltság, de nem is versengés. Segíts annak, aki segíteni akar másokon! Több szem többet lát, több kéz jobban segíthet! Ne várj hálát! Ne sértődj meg, ne légy kicsinyes, ne irigykedj, ha mások bölcsőbbek az adakozásban, a segítségnyújtásban! Mindenek felett: imádkozz azokért, akiket Isten szeretetedre bízott!**

Szomszédolás

HÁROMSZÉKI
KONFERENCIÁK

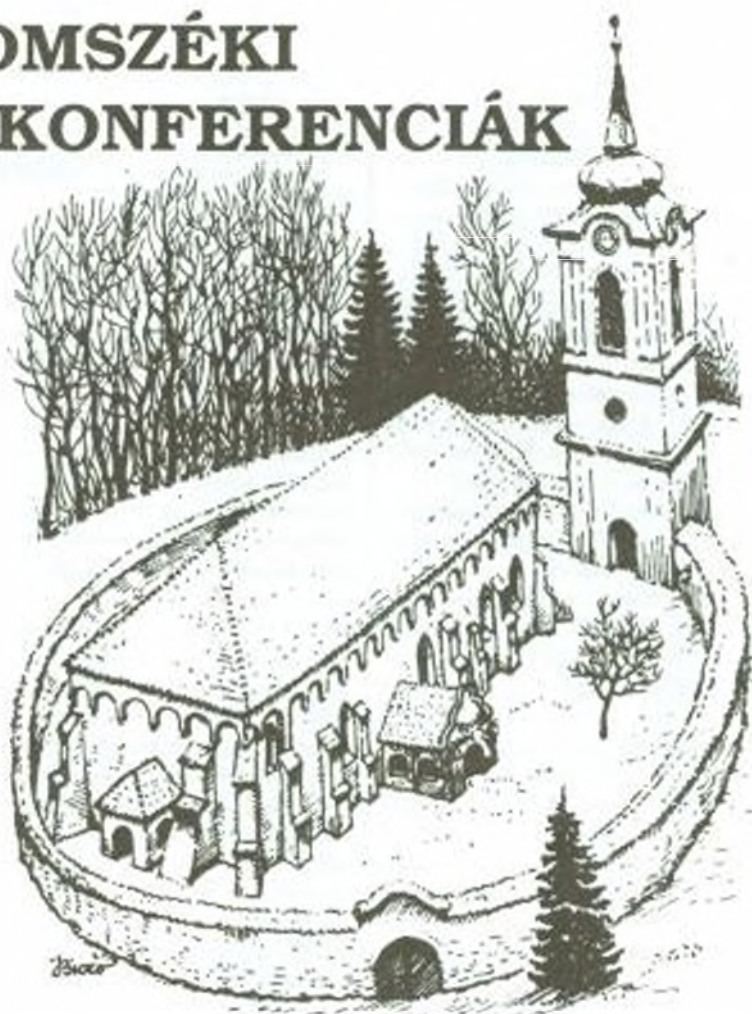
Budapest–Brassó vonaton 705 kilométer. Onnan még 80–90 kilométer Háromszék távolabbi része. Hatalmas, szép országunk volt, amit azonban ma is hazánk-nak tekinthetünk. Úgyis megtehetjük e hatalmas távot, hogy szinte folyamatosan magyarajkú településeken haladunk át. A mi vonatunk Arad irányába megy. A vértanú tábornokok városát elhagyva hamarosan véget ér a nagy magyar Alföld. Radnótnál már hegyek jelzik: Erdélyben halad a vasút. Lippa vára maradványait látva végleg az ablakhoz tapad a szem. Balladás ég körüli magas Déva várát. Távolból az Erdélyi Érchegység fenséges csúcsai, másfelől a Szebeni- és Fogarasi havasok október elején már hófödte magaslatai integetnek. „Hegyek között, völgyek között zakatol a vonat, én a legszebb tájak közül téged választalak...”

Gyulafehérvár reneszánsz templomának tornya ma is ég felé mutat. Vajon mit üzennek a hatalmas emberketreceket rejtő házblokkok? Ámde hirtelen kápráztató látvány: a marosszentimrei templom. A vonatablak látószögéből – üres ablakszemével – 1442, 1942, 1992 félelmetes változásaira emlékeztet. Azonban ne a világ dicsőségének múlását, hanem Isten dicsőségének örökkévalóságát lássuk! Majd egymásutánjában következik Balázsfalva, Segesvár, Brassó. S végül *Sepsiszentgyörgy*. Ilyen útiélmények között készül az előadó a megadott témára: „*Református egyházunk jövője – a jövő református egyháza.*”

Október 4-én a *szemerjai* templom adott otthont az országos lelkészértekezletnek. Biztató jel a 180 lelkész jelenléte. Másnap az *Olt utcai templomban* találkozik a sepsi egyházmegye majd 200 presbitere. A rendezőket kellemes meglepetés érte. Miután Háromszéken javában folyik a betakarítás, 50-60 városi presbiter jöttére számitottak. Ámde bevonult egy egész sereg.

S ha még egyetlenegy presbiter érkezett volna, annak már nem jutott volna ülőhely a templomban.

Milyen legyen a presbiter? Lelkülete szerint: igazságszerető, derék, haszonlelkes, megvető, mindenben előljáró. S mert az egyház az ő gyermekeiből, unokáiból, kedves rokonaiból áll, úgy munkálja az ő jóvendőjüket, hogy egyháza érdekét a maga érdekei elé helyezi. Hiú ábránd az, hogy akárhol – így Erdélyben is – Isten nélkül lehetne boldogulni! Csak a bolond mondja, hogy nincs Isten. Ő ugyanis nincs tisztában az élet és jövő valódi összefüggéseivel.

Számos, a kérdéseket jól látó és láttató bizonyosságtétel hangzott el. Az egyik, – már unokát nevelő nagyapa presbiter elmondta, hogyan járt a presbiter-utánpótlás neveléssel. „Vasárnap reggel nem akaróztok felébredni a gyerekeknek. Mondom neki, siess, milyen presbiter lesz belőled?! Mire ő így nyelvelt: „Én nem presbiter akarok lenni, hanem pap!...” Kívánjuk, hogy mindkét igazság teljesüljön: Legyen e fiúból derék, koránkelő pap...”

Október 6-án a *kézdi-orbai egyházmegye* presbiterei jöttek egybe a *kovásznai* templomban. Az előadó idézte Péter apostol Cézarea Filippi-beli hitvallását: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia”. Mire az Úr így válaszolt: „Ezen a köziklán épitem fel az én anyaszentegyházamat, s a pokol kapui sem tudnak diadalt venni rajta!” E párbeszéd akár Kovásznán is elhangozhatott volna. Itt mindenképpen érthető. E kisváros nevezetessége a főtéren látható „Pokolsár”, mely évszázadok óta itt fortyog. A föld alatti hatalmas vulkanikus erők jelzéseként időnként az egész főteret előnti a kénes sár. Romboló erők hátán épül Isten új világa is. Még a fortyogás sem akadályozza meg e növekedést.

Háromszék földrengéses vidék. Presbitereknek gyakran kellett újjáépíteniök szentegyházaikat. *A zabolai* eklézsia templomát és 144 világhírű kazettáját is nagy veszély fenyegette. Isten megőrizte nemcsak a templom-kastélyt, de népét is. Itt még október 8-án is „hatodikát” tartottak. Felemelő módon emlékeztek meg a szabadságharc katonáinak vértanúságáról. Nemcsak általában, de nevüket, adataikat is megemlítve. Bármerre utazunk, s utaztatunk iskolás gyermekeket, várromokat, holtak emlékműveit, véráztatta csatateret láthatunk. (Miközben más népek gyermekei barokk-kastélyokban gyönyörködhetnek.) S mégis láss csodát! Isten kegyelméből a magyar nép ünneplheti – mint Európa leghosszabb folyamatos állama – honfoglalásának 1100. évfordulóját!

Háromszék reformátussága nagy fiakat nevelt: Körösi Csoma Sándor, Mikes Kelemen, gróf Mikó Imre, Bod Péter, Jakabos Odón, Ignác Rózsa. Bizonyosak vagyunk abban, hogy a mai presbiterek hűsége is sok munkát ad a jövő század krónikásainak.

Gátlástalan szabadság IV.

ERŐSZAK

Ha mi (hagyományos értékrend szerint gondolkodó) keresztyén emberek e szót halljuk – egyértelműen negatív dolgok jutnak eszünkbe. Kezdve a saját akaratát a másik emberre kényszerítő ismerősünktől egészen a diktatúrák, s a háborúzó hadseregek erőszakáig.

A gátlástalan szabadság (liberalizmus) hirdetői azonban a törvényeknek érvényt szerző hatóságokat (a garázdálkodót megbilincselő rendőrtől a bűnözőket szigorúan elítélő bírót) nevezik (sőt, bélyegzik!) meg, mint az erőszak képviselőit. Tudunk például az elmúlt években, amikor a csőszet vonták felelősségre, mert rálött a rátámadó tolvajra. A kegyetlen, többszörös gyilkost halálra ítélt bírót (na, persze, ilyen nálunk már nem lehet, csak az ún. „konzervatív” országokban!) pedig az emberi jogok megsértésével vádolják! ... Mert ugye (szerintük) a gyilkosnak is „emberi joga”, hogy éljen... Annak az apróságnak, hogy netán áldozatának is joga lett volna élni, „jogvédőink” szerint nincs a kérdés szempontjából jelentősége...

Természetesen mi, egyszerű, fegyvertelen polgárok is az erőszak képviselőinek számunk, ha megfenyítjük gyermekünket, aki hazudott, engedetlen volt, vagy kárt okozott valakinek... Ahelyett ugye, hogy engednénk „öntörvényűen fejlődni”, hogy „megvalósítsa önmagát”... E kifordított gondolkodás szerint, ha a fiú barátaival a vonatot dobálja, vagy a leányból utcalány lesz – az a tilalmak elleni „jogos” lázadás következménye...!

E – számunkra – nyilvánvalóan esztelen és káros álláspont cáfolásával nem is akarom a papírt pocékolni, s az olvasó idejét rabolni. Nemrégiben azonban „erőszakellenes küzdelmük” újabb területre való kiterjesztésére figyeltem fel. (Még mindig tudnak meglepetést okozni!...)

Egy színes hetilapban arról olvashattunk, hogy ideje lenne már hazánkban is törvényt hozni a „házasságon belüli erőszak” ellen. Jóhiszemű olvasó a cím alapján arra gondol, hogy a feleségüket részegen rugdosó férfiek megbabonázására hívnak fel a cikkben. Á, de-hogy! Arról van szó, hogy a házasságot gyakorlásához esetenként kell engedélyt kérni... Van ui. már olyan ország (tudjuk meg a cikkből), ahol az asszony feljelentheti férjét, mert nem kért ilyen „engedélyt”... A cikkíró ezt a gyakorlatot utánczó mintának tekinti!

Nem vitás, a „házastársi kötelesség” fogalmáról még harangozni sem hallott ez a jeles tollforgató. Tipikus példája ez annak, hogy általában hogyan felejtkeznek el a nagy „jogvédelem” (jelen esetben a női egyenjogúság egyoldalú védelme) során arról, hogy kötelezettségek is társulnak a jogokhoz! Fenti álláspontból kétség kívül következik az is, hogy efféle női előjog esetén a férj nem várhatja el feleségétől, hogy gyermeket szüljön neki! (Sőt, mi köze hozzá, szül-e??) Nyilvánvaló, hogy ez nemcsak az Isten által családfelelősnek rendelt férfi jogfosztása, hanem a család intézményének aláásása is! (1Kor 7,3-4)

Mondhatnánk: egy-két ilyen szélsőségesen liberális cikktől nem változnak meg mindjárt a törvények is. Mindjárt valóban nem, de addig is, míg a törvényhozásig eljutnak, érvényesül romboló hatásuk a közvélemény szintjén. A hatás ui. garantált, hiszen nincs eredményesebb uszítás annál, mint amelyik az emberi önértéket élesztgeti: ne hozz áldozatot senkiért, védj meg a jogaidat, az érdekeidet, kényszerítsd a másikat arra, hogy leboruljon előtted, stb. Csak nézzünk magunkba: ugye, saját bűnös szívünk is fogékony az ilyen szóra...?!

Ezzel az uszítással újabb törésvonalat lehet létrehozni a házasság (már ezidáig is megingatott) intézményén, egymásnak ugrasztva további (eddig még békében élő) házastársakat! Természetes következmény a házasságok felbomlásának további szaporodása, no meg a születések számának további csökkenése lesz. De ahol mégis születik gyermek, az is úgy nő fel, mintha nem lenne édesapja. A minden jogtól, családfői hatáskörtől megfosztott apák nem tudják nevelni gyermekeiket, – maradék tekintélyük is eltűnik...

Karácsonykor – mely a család ünnepe is – gondoljuk meg: Mária, Jézus anyja elfogadta férjének, családfőnek Józsefet, az egyszerű mesterembert, jóllehet Isten Fiát hozdóva méhében, egyedülálló megtiszteltetésben részesült az Atyától! (Lk 1,28-33)

Újévi ima Erdélyből

Urunk és Istenünk! Páratlan és utánözhatatlan a te teremtő munkád! Milyen hatalmas a világegyetem, amelyben számunkra életteret biztosítottál! Ha az égitegek sokaságára tekintünk, parányiaknak érezzük magunkat. De te mindenünkéről tudsz, és parányi életünk teljes biztonságban van a te kezében. Hiszen te adtál életet mindnyájunknak és Atyánk vagy. Legkisebb gondunkat is számon tartod.

Köszönjük neked, hogy ezzel az esztendővel is megajándékozol bennünket. Segíts azzal a reménységgel előretekintnünk és élnünk, hogy számunkra minden nap a Jézus Krisztus által végzett új teremtesnek az áldott ideje.

Amen.

Biztatás újesztendőre

Így szóltam az angyalhoz, aki az újesztendő „kapujában” állt: „Világítsd be előttem az utat, hogy biztos léptekkel induljak a bizonytalan jövő felé!” Ő azonban ezt felelte: „Indulj nyugodtan el a bizonytalanság és a homály felé. DE ELŐBB TEDD A KEZED ISTEN KEZÉBE! Ez jobb a következő lépést bevilágító fénynél, s biztosabb minden járt útnál.”

A presbiter könyvespolcára

Kövesdi Kiss Ferenc:

MÉG SZÓLNAK A HARANGOK!

Presbiter könyve presbitereknek. Félévszázados kemény, áldozatos, sokszor aszkétikus életet követelő szolgálat egyik eredményét tartja kezében az olvasó. A szerző édesanyja tizenegyedik gyermekeként került a nagyenyedi református kollégiumba. A csak egyszer elnyerhető Körösi Csoma Sándor díjat kétszer is megkapta. Meg is „fertőzte” őt Csoma Sándor szelleme. Ő – Trianon után – nem a távoli őshazát kereste, hanem az Erdély szívében Kolozsvár és Mezővásárhely között fogvatkozó, tünedező mezőségi magyar reformátusságot. Az ősi mondák Ciglemezői népét, Csaba királyfi hadának leszármazottait. Másfélszáz faluról van szó!

E nép református volt, templomokat, iskolákat, harangtornyokat emelt. Lelkipásztorainak otthont teremtett. Ma már azt kell mondani: „Még szólnak a harangok!” Istennek hála még nem némultak el. Vannak, akik türelmesen lesik-várják, hogy elnémuljanak. Vajon mi mindent elkövetünk-e annak érdekében, hogy e több évszázados harangok élőkét hívogassanak? Mivel a települések jelentős részét nem kapcsolja köves út az országos hálózathoz, s mert nem volt „városi kényelem”, a fiatal lelkipásztorok egy része büntetőtábornak tekintette a Mezőséget. Rosszindulatúnak tartotta püspökét, ha ideküldötte... Kevés Makkai Sándor született, aki egyetemi katedrát utasított el püspöke rémületére, s „csakazértis” ide jött lelkipásztornak. – Egyházunk egyik legkiválóbb tudósaként püspök is lett belőle... – E dacos döntésből oly kiváló regény született, mint a „Holt tenger”. Vallomás arról, hogy a Holt tenger közepén, a Mezőség bensejében 40 kilométerre a vasútállomástól is evangélium az evangélium!

Mezőség elszórványosodott. Nép van bőven: magyarul botladozva beszélő, nevet románosan írő, zsoáltárt gyertyával felcserélő, próféciait babonákkal pótló, Bethlen Gábor tündérekertjéből drakulák világába visszaesőppendő...

Istennek hála vannak áldozatos, helytálló, missziói lelkű bölcs pásztorok, tanítók, presbiterek. Van, ahol már csak a Szabó házaspár él, de ameddig

él, minden szombat este szólnak a harangok.

Miért vállalkozott a Presbiteri Szövetség e könyv kiadására? Csak azért, hogy tovább sóhajtozgassunk, „bús magyarként fogyunk-veszünk”? *Azokkal szemben, akik tervszerűen igyekeznek elszomorítani és megbénítani egy népet a Presbiteri Szövetség is, a könyv címe is felkiáltójelesen hirdeti: „Még szólnak a harangok!”* Örüljünk, vigadjunk! Isten gondoskodik

rólunk! S ha engedelmesen hallgatjuk Isten üzenetét, fognak is szólni a harangok! Ismét születnek gyermekek, és újjászületnek felnőttek. S még ebben az országban is „Felvirrad áldott szép napunk”, mert Isten lesz a mi egyetlen igazságunk!

A bolond a hitetlenség homokjára épített. A bölcs Isten Igéje kősziklájára. E könyv a bölcseneknek kínál segítséget ahhoz, hogy mások kárán okulva, jó előre elkerüljék azok bűneit. *A presbiter szolgálata által ország jövőjét építi. Lelki tartást ad azoknak, kiknek körében szolgál.* A presbiter – mint a jó gazda – nem pihen ágyban párnák között. Egyháza építésében is hajnalok-hajnalán talpon áll. Sohasem mondja: „Ejh, ráérünk arra még...” *Tudja, a mai imát ma kell elmondani, s a mai munkát ma kell elvégezni.* S ha elfáradunk? A munkában való elfáradás a legjobb érzés!

Az ország perem-megyéi, csakúgy mint a nagyvárosok peremterületei véstesen szórványosodnak. Okuljunk Mezőség esetéből. Fegyelmelt és célirányos szolgálattal, az egyetlen lelket is megkereső indulattal, szórványaink, s ma még csak „bokrosított”-nak nevezett egykori viruló templomos, iskolás kisgyülekezeteink tervszerű gondozásával vegyük elejét az elszórványosodásnak. Ez ugyanis Magyarországon is a magyar népesség elhalását jelenti, mint a Mezőségen. A magyart a térszerkezéssel elűzték otthonából, majd pirinyó panellakásokba préselték, a tágas falusi portákra pedig jöhet a Balkánról, Ázsiából bárki. A panelekben élőknek pedig kínálják a „legmodernebb” óvszert és a „legmodernebb” tablettákat... Eközben a modern képmutatók a beteg pénztárcáját tapogatják, s díszes ravatalt készítenek egy egész népnek...

Egyházunk minden tisztségviselője és szolgáló vágyó híve tanulhat az erdélyi szerző munkájából.

(Kövesdi Kiss Ferenc könyve a Presbiteri Szövetségnél és a kőbányai templomi iratterjesztésnél kapható.)

SZERETETBEN „FÜRÖDTÜNK” MARCELLHÁZÁN

Kedves meghívást kaptunk a szlovákiai község református lelképásztortól: *Rácz Elemértől*. A meghívás feleségemmel ket-
tőnknek szólt, egyhetes evangélikációs
szolgálatra 1995. október 9–15. között.
Bár a lelkész nem ismert minket, de apó-
sának, *Édes Dezsőnek* és a Bethánia titká-
rának, *Farkas Jánosnak* ajánlatára elfoga-
dott bennünket.

Édes Dezső testvérünkről azt lehet tud-
ni, hogy ő a 40-es évek ébredésének ma is
élő tagja. Az ottani „Timóteusok” jeles
képviselője, szolgálója. S ma a Magyar Re-
formátus Presbiteri Szövetség támogatója,
a nemzetközi konferenciák résztvevője.

A marcellházi evangélikáció „unikum-
nak” számít, mert – mint megtudtuk – a
40 év alatt nem volt evangélikáció az or-
szágban. Így a jelenlegi is még szokatlan
„vállalkozásnak” minősült.

A „szeretettel való fürdés” a parókián
kezdődött. Az aránylag fiatal házaspárnak
nagy „keresztény szíve” és 4 gyermeke
van. Ámulva csodáltuk azt a meleg csalá-
di viszonyt, amiben a gyermekek is igen
jól érzik magukat.

Az első este, nagy meglepődésünkre,
szinte tele-templom várt. S mivel mi „éne-
kes Vándorok” vagyunk, így az evangéli-
záció része lett az Igéhez alkalmazkodó új
énekek tanítása is. Hihetetlenül gyorsan
tanulták az éneket. Az első versszakot be-
mutattam, majd újra visszatérve kértem,
hogy dúdolják velem. Ehelyett szinte tel-
jes hangerővel énekelte a Gyülekezet. Nem
akartunk hinni a fülünknek. A református
énekeskönyv énekei mellett 8–10 új éne-
ket hagytunk „emlékbe” az igen kedves
Gyülekezetnek.

Másik meglepődésünk a férfi résztve-
vők jelentős aránya miatt volt, sőt fiatalok
is jöttek szép számmal. A Komáromi Re-
formátus Theológiáról busz hozta ki a teo-
lógusokat *Takács Zoltán* főgondnok kísé-
retében.

Az esténkénti szolgálatokban felesé-
gemmel váltottuk egymást. Beszéltünk
arról, hogy az Úr Jézus azért jött, hogy
életünk legyen, – hogy egyetlen bűn kö-
vetkezménye is kárhozzát, mely alól nincs
más kiút, csak az „engesztelő áldozat”
bűnbocsájtó vérében való hit. (Róma

3,25) Az üdvösséghez kevés a vallásos
életgyakorlat, mint ahogy kevés volt a
gazdag ifjú számára is.

Nagy-nagy élmény volt látni a sze-
mekben a Szentlélek munkáját, amit ki-
menetelkor a meleg kézfogásban is
érezni lehetett. A résztvevők létszáma
napról-napra nőtt. A 300-350 főből pénteken
több mint a fele felemelte a kezét
annak kinyilvánítására, hogy átadja éle-
tét Krisztusnak. A Szentlélek valóságos
jelenlétét éltük át. Mi ugyan „nemszá-
mító” (1Kor 3,7) szolgálói vagyunk An-
nak, Akinek hatalma van a lelkek fölött,
de megengedte, hogy lássuk az Ő mun-
kája gyümölcsét és „fürödjünk” az Ő és
a Gyülekezet szeretetében.

Ezt a szeretetet éltük át a presbiterek
othonaiban is, mivel naponként más-más
presbíter család hívott meg ebédre minket.

A vasárnapi körzeti csendes-délután
népes imádkozóseregével hódoltunk a
szívek királya:

A Megváltó Úr Jézus Krisztus előtt.

Vándor Gyula

LAPUNKRÓL ÍRJÁK TESTVÉREINK

Nagyon szeretem a lapot. Érdekelnek azok az írások, melyek
hitünk hőseiről, előző presbiterek hitéről, életéről szólnak. De a
gyakorlati keresztény élet igei megvilágításai is, mint pl. Dr. Erdélyi
Judittól. (Sárkeresztúri presbíter).

Rendszeres olvasója vagyok lapjuknak. Olyan témát szere-
tek, ami lelki felgyógyulást segít. (Kányádi presbíter).

A rövid, tömör bizonyítételeket, híreket a gyülekezetek
életéről, gondjaikról és örömeikről olvasom előszeretettel.
(Tibolddaróci presbíter).

Megjelenése óta olvasom a lapot. Nagyon jónak tartom, sze-
rettem, szívesen olvasnám, ha sűrűbben jelenne meg. Minél
több cikket szeretnék Isten akaratáról, az Ő dolgairól és a pres-
biteri küldetés nagy felelősségéről. (Mátészalkai presbíter).

Olvasom rendszeresen a Presbitert, meg vagyok elégedve.
Ha később beindul a közös szerkesztés (minden presbíter te-
kintheti magát egyik szerkesztőjének!), bizonyára több lesz a
beszámoló az egyházmegyékből és az egyházközségekből, így
még szívesebb lesz a témakör. Ez nyilván még több áldást is
közvetít majd. De így is nagyon jónak tartom. Az én gyülekeze-
temben minden presbíter előfizet a lapra. (Egri presbíter).

Olvasom a szövetség lapját. Jó dolgok vannak benne. Még
többet szeretnék olvasni a presbiterek kötelességeiről, amit ön-
ként, hitből és szívből végeznek, továbbá a presbíternek a lel-
kesszel együtt végzendő lelki munkájáról. Aztán a fiatalokkal
kapcsolatosan: mi a feladata a presbíternek az ifjúság között?
Elsősorban hitbeni és erkölcsi nevelésüket illetően. (Püspök-
ladányi presbíter).

Kezdetől fogva szívesen olvasom és terjesztem lapjukat, la-
pukat. Minden számban van egy-két ragyogó írás. A lap for-
mája, megjelenése nagy igényességre és nemes egyszerűségre
mutat, köszönöm a Szerkesztő Úrnak! Örülök, hogy nők is
megszólalnak benne, szívesen olvasom dr. Erdélyi Judit,
Békefi-Röhrig Klaudia, Winter Silvia, dr. Pásztor Jánosné ír-
sait, de másokét is. A minap a legújabb számot már a buszon el-
kezdtem olvasni. Mellettem ült egy asszony, aki beleolvasott a
lapba. Úgy tartottam, hogy mások is olvashassák. Mielőtt le-
szállt volna, megjegyezte: – Nagyon szépet tetszik olvasni, nem
haragszik, hogy beleolvastam? Köszönte, mire én azzal vála-
szoltam: – Szívesen megajándékozom a „Presbíterrel”. Körü-
löttünk a buszon hirtelen nagy csönd támadt, előbb megnézték
minket az emberek, majd – úgy éreztem –, mélyen elgondolko-
tak. Köszönöm a lapot, s azt, hogy ilyen követtséget bíz rám az
én Úram a Presbíteren keresztül! (Budapesti női olvasójuk).

HÉT JAJ

„Jaj-szavainkat” tudósítók híradásából és levelesládánk postájából adjuk közre: tanulságul, eszméltető intés gyanánt. Neveket és helységeket azért nem írunk, mert célunk nem a személyeskedés, hanem a közegház tisztessége, hogy mindenképp „ékesen és szép rendben” történjenek. Azt azonban szíveskedjenek elhinni: megtörtént esetekről adtunk számot! – Várjuk az örömdetes híreket, tudósításokat... sokat!

❶ Az elromlott toronyórát ingyen megjavította volna – mechanikus barátjával együtt – egy jónevű órás, de a lelkész nem engedte, mert az egyik mester másvallású, a másik meg felekezeten kívüli volt. Azóta a két szakember meghalt, a lelkész más-hová távozott. – A toronyóra pedig még mindig vesztig áll.

*

❷ Az egykori nagymúltú anya-egyház ma: leányegyház. Gyönyörű, ősi templomában az oda „kijáró” lelkész nem az úrvacsorai tányérról, hanem tenyerébe markolva osztja a szent sákramentum kenyerét.

*

❸ Az ezüst keresztelői kancsót templomdisznak tették ki, szemben a szószékkel, egy nyitott vakablakba. A presbiterok véleménye megszólalt: egyesek helyeselték ezt,

mások rosszszallták. Egyik éjjel betörő hatolt be az Isten-házába és elrabolta a szent-edényt. Most már egységessé vált a presbitérium álláspontja.

*

❹ Kovács Pali bácsi rosszszéven vette, hogy neve úgy szerepelt a presbitéri jegyzőkönyvben, miszerint ő is – kézfeltartással! – megszávozta az ó-temető eladását. – De hisz' én nem voltam jelen! – méltatlankodott. – Lélekben sem?! – szögezte neki a kérdést a lelkész. – Hát... úgy... igen! – adta meg magát az idős atyafi. És a jegyzőkönyv „hitelesítést nyert”. Pali bácsi pedig lemondott a presbiterségről.

*

❺ Az idős temetőgondnok 20 ezer forintért eladott hat sírhelyet. Amikor az egyházmegyei számvevő a

nyugta felől érdeklődött, az volt a válasz: – „Nyugta nincs, mert ez is, mint több ilyen befizetés a „NAGY-KALAPBA” került. Magyarán: itt az a szokás, hogy zsebbe történik a befizetés és zsebből a kifizetés, mert mi megbizunk egymásban!”

*

❻ Az ifjú beosztott lelkész „kripto-baptista” – vagyis református létere nem ért egyet a gyermekkeresztséggel. Ezt úgy juttatja kifejezésre, hogy „sajátos-önálló-egyedi” liturgiát végez. A szent szövegek közepette nem ejti ki a kisfiú, vagy kisleány nevét, hanem imiigyen szól: „Kisgyermek, keresztellek téged...”

A presbiterok a fejüket csóválják. Egyelőre...

*

❼ Ökumenikus egyházi alkalom. A helyi lelkész jóféle kisüsti szilvóriumot kínál koccintásra, mondván: – „Vegyetek Szentleket!”... A vendég-lelkészek megbotránkozva, felháborodva utasítják rendre a „szellemeskedő” kollégát és senki sem üríti poharát, hanem magára hagyja a házigazdát, aki nem régen még unitárius pap volt. – Tudni való, hogy az eset Amerikában történt egy magyar református eklézsiában.

H-F. I.

„EGY SZÜKSÉGES DOLOG”

BIBLIAISKOLA A BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS GYŰLEKEZETBEN

A budahegyvidéki református gyülekezet életében is rendkívül nagy érdeklődés és figyelem közepette került sor Dr. P. Tóth Béla szentendrei lekipásztor bibliaiskolai előadására, november elején.

A sorozat összefoglaló címe: „GYŰLEKEZETÉPÍTÉS AZ EZREDFORDULÓ TÖVÉBEN”. Első részének címe: Emberek időzavarban és az „Egy szükséges dolog”.

A lekipásztor négy egyszerű tételben foglalta össze mondanivalóját. Először: az emberi élet szakadatlan forgóvalással, sürgősséggel telik. Bár nem mindenben rossz ez, de figyelembe kell venni, mit

mond az Írás: „Márta, Márta, sok mindeneért aggodol, nyugtalanokodol, pedig kevésre van szükség, valójában csak egyre. Mária a jobbik részt választotta, amelyet nem vesznek el tőle soha” (Lukács 10,41-42.) Meg kell tanulnunk a helyes sáfárságot! Nem szabad a sodródás hullámvölgyébe tévednünk!

Másodszor: Időzavarban vagyunk, ez mennyiségi időfelfogásunk eredménye! Akár a kevés, akár a bő idő – egyaránt hozhat időzavarba minket! A 31. Zsoltár kiáltásként mondja: Bűnöm miatt megrökkant az erőm, csontjaim sorvadoznak. Ezért kell nekünk személyesen az Úr Jézus Krisztussal találkozni, aki itt van velünk, ha az Ő nevét hívjuk segítségül. Így győzhetjük le a sátni kísérléteket! Az egy

– Jézus nevében szóló döntést, bizonyosságtételt naponta meg kell hozni!

Harmadszor a hívő ember nem zökenthető ki, a lekipásztor kifejezésével élve nem „provokálható”. Legyen a Lukács evangéliuma alapján is vezérlő elvünk: egy a szükséges dolog! Hogy mondja a Prédikátor? Mindennek rendelt ideje van!

Végül a Filippi levél 4,13 verse alapján, amely azt mondja: „Mindenne van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít” – mondjuk ki erre hittel: MINDENRE VAN IDŐM A KRISZTUSBAN! EZ határozza meg szolgálatunkat, missziókat!

A lekipásztor előadását testvéri beszélgetés, bizonyoságtevés követte.

K. B.

Szövetségünk

életéből

Október

4. A református egyesületek és szövetségek évi találkozója volt a Zsinati székházban. Nagy Ferenc József elnök, Balla Tibor főtítkárs és Vácsi Gábor munkatárs vett részt.

6. A Dunamelléki Egyházkerület esperes – gondnoki értekezletén adott tájékoztatást a főtítkárs a presbiterképzésről.

7. A Budapest – Északi Egyházmegye bibliaiskolája kezdődött el, melyen május közepéig, 10 szombati napon lesznek a foglalkozások. Kovács Mihály esperes, Dr. Füzési Zoltán lp., Dr. Ritoók Pál és a főtítkárs szolgált.

11. Főtítkárs értekezlet volt.

14. A Szövetségünk Tiszántúli Területi része tartotta közgyűlését. Az áhitaton Papp G. Csaba főjegyző szolgált.

Előadást tartottak: Dr. Bodnár Ákos főgondnok és a főtítkárs. A közgyűlésen határozatokat hoztak.

18. A Budapest – Északi Egyházmegye lelkészi és gondnoki értekezletén ismertette a főtítkárs a presbiterképzés egyházmegyei rendszerét.

22. A Budapest – Kőbányai gyülekezet szeretetvendégség keretében köszöntötte Papp Vilmos lelkipásztort abból az alkalmából, hogy 10 éve szolgál a gyülekezetben. A főtítkárs Igével szolgált.

Karácsonyi gondolat Bonhoeffer-től

Amikor Isten Jézus Krisztusban ezen a világon teret „foglal el” magának – legyen az egy barlangistálló, mert „nem volt helyük a vendégfogadóban” –, akkor Ő ebben a szűkös térben a világ valóságának teljességét ragadja magához, s ilyen körülmények között jelenti ki a világ végső alapját, Aki Ő maga.

FONTOS TUDNIVALÓK OLVASÓINKNAK!

Lapunk árának kényszerű emelésével megváltozik az éves előfizetési díj. Belföldi előfizetőnek, aki nem tagja a Presbiteri Szövetségnek, annak 250.– Ft lesz 1996. január 1-jétől az egész évre szóló lapár. A Presbiteri Szövetség tagjainak a tagsági díjba építjük be a megemelt lapelőfizetési díjat, így az egy évre szóló tagsági + lapelőfizetési díj teljes összege 600.– Ft lesz 1996. január 1-jétől.

Felhívjuk Testvéreink figyelmét arra, hogy 1996. január 1-jétől sárga színű „Magyar Református Presbiteri Szövetség” feliratú előfizetési csekkünket csak OTP fiókok fogadják el, ott kérjük a befizetés intézését.

Pénztárforgalmi jelzőszámunk megváltozott, az új: 11705008-20416641.

Ezt az új számat minden esetben tüntessük fel a befizetési csekken.

Nyugat-európai, illetve tengerentúli előfizetőink 10S-ért kapják egy éven át a lapot. Ezt az összeget kérjük bankcsekken eljuttatni hozzánk. A bankcsekkre írják rá: Magyar Református Presbiteri Szövetség (a „Presbiter” részére).

Mind a hazai, mind a határon túli előfizetőket szeretettel és nyomatékkal kérjük arra, hogy az előfizetési díjat fizessék be, különben nem lesz módunk – szorult anyagi helyzetünk miatt – arra, hogy a Presbiteret kipoztázzuk részükre. Megértésüket, s befizetésük időben történő intézését előre is köszönve, bízunk abban, hogy továbbra is Olvasótáborunk hűséges tagjai maradnak!

Testvéri köszöntéssel:

A Presbiteri Szövetség Elnöksége

Kitüntetés

Dr. Ritoók Pál testvérünknek, Szövetségünk elnökségi tagjának, a Zsinat világi jegyzőjének október 23-a alkalmából a Magyar Köztársaság elnöke a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje kitüntetést adományozta a vasúti közlekedésben végzett több évtizedes kimagasló munkájáért. A kitüntetést nemzeti ünnepünkön Gál Zoltán, az Országgyűlés elnöke nyújtotta át a Parlament kupolatermében. Szeretettel gratulálunk, s Urunk áldását kívánjuk dr. Ritoók Pál testvérünk életére, a Szövetségben végzett szolgálataira!

Jegyezzük elő naptárunkba!

A Presbiteri Szövetség évi közgyűlésére előreláthatólag 1996. február 17-én, Budapesten, a Ráday Kollégium dísztermében kerül sor. Ezen a fontos ülésen napirenden szerepel majd a jövő évi általános egyházi tisztújítás kérdése, továbbá az augusztus első tíz napján Erdélyben tartandó III. Magyar Református Világtalálkozóhoz kapcsolódó presbiter-rendezvények terve, több más fontos napirendi pont mellett. (Amennyiben az időpontban változás következne be, ezt a Reformátusok Lapján keresztül időben tudatjuk Testvéreinkkel).

Nemzetközi konferenciánk visszhangjából

Lelkileg sok örömet és gazdagságot kaptam a konferencián. Hála és dicsőség Istennek, hogy eljuthattam ide. Sokat tanultam, hitben erősödtem. (Dömsödi presbiter).

Az egymás hite általi épülést vártam és kaptam. Ezenkívül az előadások nagyon tetszettek, mert érthetőek és közhasznúak voltak. A Káté-magyarzatoknak nagyon örültem, ezt folytatni kell! (Egri presbiter).

Lelki épülést jelentett a konferencia. Sokkal többet kaptam, mint vártam. Átéreztem, hogy Jézus az én bűneimért szenvedett ártatlanul. Csak úgy üdvözülhetek, ha ezt az ajándékot elfogadom, életemet Neki szentelem, s mint Bele oltott ág, Benne élek és Ő énbennem. (Szászrégeni presbiter/Erdély).

Nagyon építő jellegűek voltak a szolgálatok, illetve az előadások. Még inkább a személyes bizonyágtételek. Véleményem szerint több presbiteret kellene meghallgatni, mind bizonyágtételüket, mind javaslatukat. Erre külön egy napot kellene szánni! (Püspökladányi presbiter).

MIF JELETT KARÁCSONY?

Isten Jézus Krisztus születésével nem csak az egyes embert, hanem az egész embervilágot magához ölelte.

*

A világ megváltásának ez a titka: egy Gyermekek, aki embertől született, egy Fiú, akit Isten ajándékozott. Minden benne van ebben a titokban, mindaz, ami elmúlt, s mindaz, ami eljövendő.

*

Isten öröme áthatolt a jászol szegénységén és a kereszt kínjain. Ezért semmi sem tudja azt legyőzni.

A pásztorok, de a napkeleti bölcsek is nem megtért bűnösöként állnak meg a jászolnál, hanem úgy, amint vannak, mivel a bölcseben Élőnek egyszerűen nem tudnak ellenállni.

*

Ki ünnepli igazán karácsonyt? Az, aki a jászolnál otthagy mindent, ami erőszakosság, dicsőség, tekintély, hiúság, gög, makacsság volt az életében.

(Az idézetek a szerző „Worte für jeden Tag” c. könyvéből valók, ami Bonhoeffer halálának ez évben tartott 50. évfordulójára jelent meg Németországban. – B. L.)

Szerkesztői levél

HÁLAADÁS KÖSZÖNETMONDÁSSAL

Karácsony szent ünnepe arra is jó alkalom, hogy magunkban számadást készítsünk a mögöttünk maradt időről. Lapunk tekintetében ez a felelős szerkesztőnek nem magán számadása. Annak Isten színe előtt, s a legszélesebb nyilvánosság, Olvasóink előtt kell megtörténnie.

Így hát most először is Urunk előtt borulunk le hálaadással azért, hogy lapunk szolgálatát lehetővé tette, megáldotta, s annyi nehézség, anyagi és egyéb gondok között biztosította megjelenését. Gondolom, nem érti senki félre, ha így fogalmazok: mert Ő a mennyei Főszerkesztő, s mi ezt imádságos szívvel így fogadtuk el, mindazért a jóért, ami lapunk által adatott, egyedül Őt magasztaljuk és áldjuk. Háromszor szent nevére térjen dicsőség, dicséret, magasztalás!

Mivel a református ember tudja, hogy minden Isten ajándéka, ezért engedtessek meg nekem, hogy Urunknak köszönjek meg minden írást, anyagi és szellemi segítséget, de azokhoz is forduljak, akiknek munkája benne volt és van lapunk minden számában. Köszönöm, hogy sokan, nagyon sokan imádkoztak és imádkoznak lapunkért. Köszönöm, hogy tiszteletdíj nélkül is sok igényes írást, beszámolót, cikket, verset küldtek Kedves Testvéreink, így végre azt is megéltük, hogy nem minden írás jelent meg eddig. Nem azért, mert valamilyen okból közölhetetlenek, hanem mert túlszedésben vannak, s az aktuálisabbak egyelőre „várakozólistára” tették őket. De mindet számon tartjuk, s ami késik, az nem múlik. Kérjük Kedves Szerzőtársaink türelmét!

– Köszönjük a Typopress Nyomda vezetőségének és munkatársainak pontos, igényes, munkánkat önzetlenül tanácsoló, lapunk nyomdai színvonalát emelő fáradozásait, ötleteiket, szeretetüket.

Ugyanígy a szerkesztőbizottság tagjainak tapintattal bíráló, kúrtató részvételét az egyes számok előkészítésében. A Szövetség munkatársainak, hogy a csomagolás, postázás fáradságos munkáját zokszó nélkül végezték. A Lónyai Gimnázium diákjainak a budapesti terjesztést, gyülekezeti presbíter és lelkész testvéreinknek a helyi célbajuttatást, lapunk „terítését”, aminek következtében határon innen és túl éves szinten sokezer példány került kézbe. Illesse köszönet egyházunk zsinati vezetését, hogy nehéz helyzetünkben segítségünkre siettek, s hozzásegítettek a rendszeres megjelenéshez. Hála szívvel gondolunk azokra a szerzőkre, lapterjesztőkre, akik határainkon túl is dolgoznak lapunkért. A minden kegyelemnek Istene fogadja jótetszéssel hitbéli áldozatukat! Mit is mondjuk még? Emberi szó nem elég elmondani mindazt, amit el kellene mondani. Így hát azzal a bizonyossággal zárom soraimat, ami minden emberi szónál fontosabb és drágább ígéret nekünk, akik a „Presbíter”-t szerettük, szerkesztjük, imádsággal, irásokkal, szakmai ismeretek javával készítjük, hogy „a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban!” (1Kor 15,58).

A mennyei Főszerkesztő iránti hálatelt szívvel kívánok hát minden Kedves Olvasónknak és Szerzőnknek áldott karácsonyi ünnepeket, Őt magasztaló, kegyelemteljes, dolgos üjszertendőt:

Békefi Lajos
felelős szerkesztő

A „Presbíter” című lap a Magyar Református Presbíter Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik évente hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: Dr. Bodolay Géza, Balla Tibor, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Papp Vilmos, Vándor Gyula, Kövespataki László. Felelős szerkesztő: Békefi Lajos. Felelős kiadó: Nagy Ferenc József. Szerkesztőség: Magyar Református Presbíteri Szövetség Iródája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Telefon: 218-0266. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 250,- Ft, külföldre la velünk határos országokból 390,- Ft, európa és a tengerentúl más országaiba 10\$. Az előfizetési díj csekken fizethető. „Magyar Református Presbíteri Szövetség”, Budapest: OTP pénztárforgalmi jelzőszámunk 1996. jan. 1-től: 11705008-20416641. Az előfizetési díj személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenntartását szolgáló adományaitak köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében! Készült a Typopress Kft. nyomdájában. Felelős vezető: Kovács Gábor. Egy példány ára: 50,- Ft.